

Što privatni ulagači gledaju kad ulažu u neku tvrtku?

Poštovani, planiram za nekoliko godina prodati tvrtku koja sada izuzetno dobro radi. Kako sam je stvorio od početka, svjestan sam kako će za nekoliko godina doći vrijeme da je napustim, a to znači prodati je privatnim ili institucionalnim ulagačima. Interesira me na što oni najviše obraćaju pažnju kada rade dubinsko ispitivanje tvrtke tj. due diligence?

Pojam due diligence najčešće se prevodi kao dubinsko istraživanje ili dužna pozornost. Taj pojam označava procjenu koristi, obveza i odgovornosti vezanih uz moguću kupnju udjela trgovačkog društva. U praksi uobičajen način prikupljanja podataka o društvu je tzv. due diligence upitnik, tj. popis zahtijeva za dostavu dokumentacije po određenim područjima. Due diligence upitnik često se sastavlja posebno za pravni, a posebno za financijski, komercijalni, računovodstveni i tehnički dio due diligence-a.

U pravilu sve te dijelove tvrtka priprema uz pomoć raznih savjetnika i sam proces može trajati od nekoliko tjedana do nekoliko mjeseci. Nakon što kupac dobije sve relevantne informacije o društvu, ide se na pregovore o uvjetima i cijeni. Ovo je školski opis postupka prodaje. Koji podaci i vrijednosti nekom kupcu više znače od drugih podataka i činjenica opet ovisi od investitora do investitora. Za primjer navest ćemo vrlo kratko, u nastavku, koje to stvari gleda Warren Buffett, najbogatiji i najpoznatiji investitor na svijetu. The Buffett way, kako ga mnogi nazivaju, svodi se na za njega pet bitnih stvari, koje gleda kod svake kompanije u koju namjerava uložiti:

Jednostavan Business. Ne ulagati u tvrtke koje izgledaju previše komplicirane ili koje je veoma teško procijeniti. Buffett odabire tvrtke koje imaju viziju čime će se baviti za 10 godina. Tehnološke kompanije su prema njemu previše rizične i opasne kada se provede takva analiza. Isto tako želi ulagati u kompanije koje imaju barem 10 godišnje postojanje. Mnoge tehnološke kompanije njegov zakon 10 godina ne mogu proći.

Povrat na imovinu. Drugi važan kriterij za ocjenu koliko je dobra kompanije za Buffetta je dobar povrat na imovinu (Return On Equity - ROE). Kompanijama kojima se ne može precizno izračunati taj pokazatelj ne ulaze u Buffettov portfolio. Uz to omiljene su mu tvrtke kojima nije potrebno puno kapitala. Takve kompanije prema njemu generiraju značajno visoki povrat na imovinu.

Puno gotovog novca - dobra likvidnost. Kompanija mora biti sposobna plaćati svoje račune i rasti istodobno.

Niska razina duga. Ako dug nije velik, postoji dovoljno mjesta za rast. Buffettov stav o niskoj razini duga baziran je na realnosti. Dokle god je dug limitiran i nije prevelik, rast zarade kompanije je moguć.

Stabilan i razuman management. Buffett i njegova ekipa ne namjeravaju management učiti njihovom poslu. Oni su ti koji će voditi kompaniju i stvarati njen daljnji rast.

Ukratko, prvo će vam gledati vaše financijske pokazatelje, vaše dugoročno proteklo poslovanje i kakav imate management.